

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift

www.hetvolksbelang.be

nr 3 - Maart 2019
Jaargang 140
maandblad

Brussel, straks grootste meertalige stad?

“**B**russel moet straks de grootste meertalige stad ter wereld worden.” Vice-minister-president van Vlaanderen en minister van Cultuur **Sven Gatz** (Open Vld) plaatste deze uitdaging tijdens het LVV-debat over Brussel. Onderwijs speelt hierbij een belangrijke rol: “Er moet meer samenwerking komen tussen het Nederlandstalig en het Franstalig onderwijs. Het Brussels gewest kan hierin een aanmoedigende rol spelen. Als men wil dat iedereen drietalig is op 18 jaar dan zal dat in

de scholen moeten gebeuren. Het gewest kan de motor zijn om een samenwerkingsakkoord tot stand te brengen. Concreet, de volgende Brusselse regering zou er voor moeten kunnen zorgen dat iedere school in Brussel een zusterschool krijgt van de andere taalrol. Brussel is de tweede kosmopolitische stad ter wereld. Sommigen vinden dat heel vervelend. Anderen zijn er fier over. We hebben de meertaligheid al te lang gezien als een economische noodzaak en te veel gefocust op de taalstrijd tussen Nederlands en Frans.

We moeten van meertaligheid echt een troef maken en de weg op naar een echt Brussels burgerschap. Het Brussels gewest kan hierin een soort aansturende factor zijn die de regioerol waarneemt. We zouden een soort van fierheid moeten kweken om de meest meertalige stad van de wereld te worden. Dan kan je iets bouwen waar iedereen zich in thuis voelt.” Wat de andere deelnemers, Cieltje Van Achter (N-VA) en Pascal Smet (sp.a) daarover dachten, leest u in ons verslag. – B.C.

Lees meer blz. 4.

Inhoud

VAN DE REDACTIE *Het nieuwe Europa van Macron* / 2 | GESCHIEDENIS *1942, jaar van de akelige stilte* / 3 |
ECONOMIE *Voor eigen deur vegen* / 7 | BUITENLAND *Verkiezingen in Finland* / 8 | LIBERAAL ARCHIEF
Drie Brusselse Fondsen / 10 | BOEKEN *Vier postume thrillers* / 11 | OPINIE *Rolf Falter over Viktor Orbán* / 12 |

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Het nieuwe Europa van Macron

Op zondag 26 mei wordt er niet alleen uitgekeken naar de uitslag van de federale en regionale verkiezingen. Er vinden dan ook Europese verkiezingen plaats. De goegemeente liep nooit warm voor deze verkiezingen. In de media ging de meeste aandacht naar de binnenlandse stembuslag. De verkiezingscampagnes ademen nooit grote bezieling of toonden zelden veel wervingskracht.

Hoewel we nog moeten wachten op de inhoud van de Europese campagnes van de verschillende partijen, kan de uitslag dit keer wel eens voor verrassingen zorgen, en door sommige partijen worden aangewend voor binnenlands gebruik.

Want er is in Europa de voorbije jaren veel veranderd. Gestart als een vredesproject belandde Europa na de Tweede Wereldoorlog tussen de twee grootmachten, de VS en de Sovjet-Unie. Na de val van de Muur kreeg Europa de kans om zich op wereldvlak op de kaart te plaatsen. Maar dat gebeurde niet. We kregen wel een bankencrisis, een migratiecrisis, Trump en de Brexit. Poetin bouwde zijn speeltuin uit, de Chinezen kochten Europa op en in het Europese avondland zelf rukte extreemrechts op. Landen als Italië en Hongarije plooiden terug op inlands nationalisme en gedroegen zich haaks op het aanvankelijke solidaire vredesproject. Het ontbrak Europa ook aan een gidsland dat in eerste instantie het oude West-Europese bondgenootschap nog kon samenhouden.

Als er dan al één campagnethema mag zijn. Waar gaan we met Europa naartoe? Wat kan Europa in de wereld nog betekenen? Hoe krijgen we het Europees verhaal nog aan de bevolking verkocht? Kunnen we voor ons welzijn, onze gezondheid, veiligheid en levensstabiliteit straks nog op de Europese

instellingen rekenen? Wie zijn onze nieuwe Europese helden, waar we kunnen naar opkijken, naar het voorbeeld van Adenauer, Monnet, Schuman en Delors?

Wat we van het nieuwe Europa zeker mogen verwachten is dat het een halt toeroept aan alle vormen van extremisme en doorgeslagen nationalisme. Wat er in de jaren dertig gebeurde, kunnen we ons niet nog een keer permitteren. Een nieuwe oorlog zou Europa, en bij uitbreiding de wereld, niet overleven. Cruciaal blijft of er nog voldoende solidariteit zal zijn tussen de lidstaten om aan een nieuw wervend project te bouwen, ver van het oude continent.

“Wat we van het nieuwe Europa zeker mogen verwachten is dat het een halt toeroept aan alle vormen van extremisme en doorgeslagen nationalisme”

Een rapport over extreemrechts terrorisme in West-Europa van de Nederlandse veiligheidsdiensten leert dat het aantal dodelijke aanslagen is toegenomen. Dat is bijzonder verontrustend. Ook antisemitisme en haat steken de kop op in Europa. In Duitsland verdubbelde het aantal gewelddaden tussen 2013 en 2016. Wie de door de overheid gesubsidieerde Hongaarse haatcampagnes tegen Europese staatslieden als Juncker en Verhofstadt aanschouwt, krijgt kippenvel. Onderzoekers zeggen dat de officiële cijfers wellicht zwaar onderschat zijn.

Een antwoord ligt in de versterking van de

liberale democratie in Europa. Zoals de signalen uit extreem-religieuze hoek, moeten ook deze uit extreemrechtse hoek ernstig worden genomen. Dat vooral de verzuchtingen van het Europese volk niet worden genegeerd. Want anders zal extremisme het ongenoegen blijven voeden.

De Franse president Emmanuel Macron ondernam onlangs een verdienstelijke poging om een nieuw Europees platform uit te tekenen. Zijn stelling: nooit was Europa zo noodzakelijk; nooit was Europa zo in gevaar. Macron ziet zijn nieuwe Europa opgebouwd rond drie assen: de verdediging van onze vrijheid, de bescherming van ons continent en het heruitvinden van de vooruitgangsgedachte. Er moet volgens de Franse president een Europees Agentschap komen ter bescherming van de democratie. Het Schengenakkoord dient herzien waarbij iedereen verantwoordelijk is voor zijn grenzen, met een gemeenschappelijke grenspolitie, een Europees asielaagentschap en een gemeenschappelijke defensie. Europa moet de vooruitgang opnieuw aanzwengelen, in de sociale zekerheid, in het milieu. We mogen geen slaapwandelaars in een ingedut Europa worden. Daarbij schuwt de president geen taboes, zelfs niet het aanpassen van de Europese verdragen.

Als het daar in de komende verkiezingen over gaat, is er nog hoop voor Europa. •

1942, jaar van akelige stilte

Na ongeveer 75 jaar is zowat alles gezegd en geschreven over de Jodenvervolgingen tijdens WOII in Antwerpen. Wat we al wisten, is nu immers door Herman Van Goethem in zijn boek '1942' in een definitief perspectief gezet. Op een meesterlijke wijze. En de betrokkenheid van de toenmalige burgemeester en zijn politiekorps in de vervolging van de Joodse gemeenschap is stuitend neergeschreven.

door Bert Cornelis

Van Goethem die zijn boek op een memorabele avond in een tot de nok gevulde Antwerpse universiteits aula voorstelde, ploeterde 14 jaar lang door de stadsarchieven op zoek naar de verhalen van de vele Joodse inwoners van de Scheldestad. Hij goot hun verhalen die hij ook uit dagboeken, eigen interviews en processen-verbaal van de politie haalde, in dagboekvorm, afgewisseld met de algemene oorlogstoestand aan het front. Een ietwat zonderlinge manier voor een historicus om aan geschiedschrijving te doen. In de tegenwoordige tijd, als in een roman. Maar zeer geslaagd omdat zo de betrokkenheid van de lezer met de tragische gebeurtenissen heel sterk wordt.

Dossinkazerne

Van Goethem, historicus en rector van de Universiteit Antwerpen, kent het terrein van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust. Samen met jurist Jan Velaers leverde hij in 1994 al het standaardwerk over de koningskwestie af 'Leopold III, de Koning, het Land, de Oorlog'. Hij was de bezieler van het museum in de Mechelse Dossinkazerne en legde zijn focus op de Jodenvervolging in Antwerpen. Dat resulteerde nu in '1942' waarin hij de belangrijke rol van het Antwerps stadsbestuur bij de Jodendeportaties ontrafelt. Dat was in eerdere publicaties, zo onder meer in Lieven Saerens', 'Vreemdelingen in een wereldstad', reeds aangetoond. Maar Van Goethem ging een stap verder en onluisterde de wijze waarop de Antwerpse katholieke

burgemeester Leo Delwaide en zijn politiekorps tewerk gingen. Van een "toekijkende" burgemeester, ontdekte Van Goethem dat Delwaide wel degelijk de voorwaarden schiep waarin de deportaties effectief konden worden uitgevoerd. Delwaide trad zelfs op tegen agent René Vermuyten die niet wilde meewerken aan de razzia's, zoals documenten uit het archief aantonen. De agent kreeg een tuchtsanctie en verloor 3 vakantiedagen...

Met vaste hand

Uit wat bestond de betrokkenheid van de burgemeester? Hij organiseerde mee een politie school waar nieuwe rekruten de waarden van de Nieuwe Orde werden bijgebracht. Duitsgezinde politieagenten werden op belangrijke posten geplaatst en de burgemeester stelde een gebouw ter beschikking om de Joden in op te sluiten. Dit alles in een sfeer waarin men nog dacht dat het Duitsland van Hitler de oorlog zou winnen. De Antwerpse politiearchieven die Van Goethem doorploegde, liegen niet: pv's over banale zaken zoals een burenruzie, maar ook over de tragische verhalen van de Joodse slachtoffers. Ellenlange verhalen, met pasfoto's, passeren in het boek. Ze houden je vast tot het einde. Soms kon Van Goethem minuut per minuut de gebeurtenissen samenstellen. Zeker 10.000 Antwerpse Joden verdwenen tijdens de oorlog; 500 van hen overleefden de kampen... "De burgemeester en de hoofdcommissaris leidden hun korps met vaste hand. Samen met de Duitsers zetten ze het kader uit voor een fascistoïde reorganisatie van de politie", luidt het onluisterende verdict van Van Goethem.

De ondertitel 'Het jaar van de stilte' verwijst

naar de ommekeer in 1942. Aan het begin van de Duitse bezetting stemden bijna alle Belgen hun gedrag af op een Duitse overwinning. De Duitsers hielden stand in de Sovjet-Unie. Een akelige stilte trad in. Vanaf november 1942 werd alles anders met de verliezen van de Duitsers in Afrika en in de Slag om Stalingrad. Voor het eerst werd duidelijk dat het Derde Rijk kwetsbaar was.

Grootvader en Degrelle

Van Goethem wordt daarbij vaak persoonlijk. Zijn grootvader was zelf oorlogsburgemeester in Burcht, collaboreerde met de Duitsers en kreeg bij verstek de doodstraf. Hij was gevlucht naar het Spaanse Torremolinos waar hij niet ver van Rex-leider Léon Degrelle woonde. Pas door zijn onderzoek kon Van Goethem ook zo een stuk onbekende familiegeschiedenis opdiepen. Voor hem werkte zijn boek in die zin louterend.

Delwaide zelf ontsprong de dans. In 1953 verscheen hij, na een schorsing en een onderzoek dat niet tot vervolging leidde, opnieuw in de politiek. Hij werd na de oorlog nog havenscheper tot aan zijn dood in 1978, en bouwde zelfs goede contacten uit met de Antwerpse Joodse gemeenschap. •

Herman Van Goethem, 1942. Het jaar van de stilte, Polis-Cossee, Antwerpen, 2019, 359 blz., 29,95 euro.

NAAR DE GROOTSTE MEERTALIGE STAD TER WERELD

Brussel is te ingewikkeld om te besturen. Brussel ligt niet meer zo goed in Vlaanderen. Brussel is onbereikbaar door de files. Brussel is een ongezonde stad. Brussel zoekt zijn eigen identiteit in het kluwen van het kosmopolitisme. Is dat wel zo? Zijn het hardnekkige vooroordelen die door de koele minnaars van Brussel in stand gehouden worden? Het LVV organiseerde een debat met Vlaams vice-minister-president en minister van Cultuur **Sven Gatz (Open Vld)**, Brussels parlementslid **Cieltje Van Achter (N-VA)** en Brussels minister van Mobiliteit **Pascal Smet (sp.a)**, en zocht naar de antwoorden. De toverformule lijkt wel de meertaligheid. Maarten De Bousser modereerde.

1 BRUSSEL IS BESTUURLIJK EEN INGEWIKKELD GEWEST. KUNNEN IN DEZE SITUATIE PROBLEMEN WEL OPGELOST WORDEN?

Pascal Smet (sp.a): “Brussel is inderdaad bestuurlijk een ingewikkeld gewest. Het besturen gaat daardoor wat trager. Je hebt weerstanden die in andere steden niet bestaan. Dit functioneert niet goed. In Brussel is iedereen bevoegd, maar niemand verantwoordelijk. Maar dat wil niet zeggen dat alles slecht gaat in Brussel. De Brusselse regering realiseerde de voorbije vijf jaar heelwat. Maar de mogelijkheden van het gewest worden omwille van de ingewikkelde structuur onderbenut. Mijn stelling is: één stadsgewest; één burgemeester; één gemeenteraad; één schepencollege. Richt districten op”.

Cieltje Van Achter (N-VA): “Wij zijn ook voor één stadsgewest. Er moeten meer bevoegdheden van de gemeenten naar het gewest. Burgemeesters spelen nu een verlamdende rol in de gewestelijke beslissingen. Dus vereenvou-

diging: minder politiezones, minder politici”.
Sven Gatz (Open Vld): “We moeten opletten met de overtuiging dat als alles één is, er geen problemen meer zullen zijn en alles beter zal

Cieltje Van Achter: “Ik pleit voor een samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en de Franstalige gemeenschap voor het onderwijs in Brussel, naar het voorbeeld van cultuur.”

gaan. Ik geef twee voorbeelden. De jeugdwerkloosheid ligt in Brussel lager dan in Antwerpen, waar er eenheid van bestuur is. Per inwoner zijn er meer politieagenten in Antwerpen dan in Brussel. Terwijl de onveiligheid er niet in dezelfde mate daalt. Er is in Brussel al vooruitgang geboekt in beter bestuur, bijvoorbeeld door het fiscaal pact van Guy Vanhengel is er meer greep op de finances van de gemeenten, en kunnen zij niet zomaar belastingen invoeren, of verhogen. De politiezones kunnen beter samenwerken door het eenheid van commando die er nu al is. We gaan beter stap voor stap tewerk dan plots alles eenmaken. Want ik vrees dat je dan “morgen scheert men gratis” krijgt”.

2 MOET DE BRUSSELNORM AANGEPAST WORDEN? DAT IS DE NORM DIE BEPAALT HOEVEEL DE VLAAMSE GEMEENSCHAP IN BRUSSEL INVESTEERT.

Sven Gatz: “De investeringen in onderwijs

Het LVV organiseerde een debat met Vlaams vice-minister-president en minister van Cultuur Sven Gatz (Open Vld), Brussels parlamentslid Cielkje Van Achter (N-VA) en Brussels minister van Mobiliteit Pascal Smet (sp.a).

zijn een goede zaak geweest en heeft ons in Brussel zeer ver gebracht. Mochten we dit de laatste dertig jaar niet hebben gedaan, dan zaten wij hier in Brussel als Nederlandstaligen misschien niet meer. En er zou van de Nederlandstaligen in Brussel niet veel meer overblijven. Nu is het Nederlandstalig onderwijs een heel kwalitatieve baken geworden. We moeten daarom blijven investeren in het onderwijs en de cultuur. Ik denk dat geen enkele Nederlandstalige partij daaraan twijfelt. We moeten wel eens over het volgende nadenken. Als de versterking van de Brusselse identiteit zich doorzet, dan moeten we wel argumenten blijven vinden opdat Vlaanderen in Brussel blijft investeren”.

Cielkje Van Achter: “De toegang van de Nederlandstaligen in het onderwijs is voor N-VA belangrijk. Ik zie veel Nederlandstaligen Brussel verlaten omdat ze geen plaats vinden in een Nederlandstalige school, ondanks dat er enorm wordt bijgebouwd. Interessante vraag is inderdaad hoe je Vlaanderen blijft motiveren om te blijven investeren in Brussel. Er is een tendens bij de Franstaligen om het onderwijs te vergewestelijken. Dit zou nefast zijn. We zijn voor een sterk gewest, maar Vlaanderen en de Franse gemeenschap moeten hun verantwoordelijkheid blijven nemen. Als je die band doorknipt dan rijst de vraag waarom Vlaanderen nog in Brussel zou moeten investeren, omdat de medezeggenschap is

Sven Gatz: “Als de versterking van de Brusselse identiteit zich doorzet, moeten we wel argumenten blijven vinden opdat Vlaanderen in Brussel blijft investeren.”

verdwenen. Ik pleit voor een samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en de Franstalige gemeenschap voor het onderwijs in Brussel, naar het voorbeeld van cultuur”.

Pascal Smet: “Ik ben geen voorstander van een overname van onderwijs door het gewest. Je moet een onderscheid maken tussen de formele bevoegdheid en een kader dat wordt vastgelegd. Wat de eindtermen betreft moet er een duidelijke Brusselse toets worden gegeven. Je kan één publiek onderwijs in Brus-

sel maken, binnen het kader van de gemeenschappen.”

Sven Gatz: “Er moet meer samenwerking komen tussen het Nederlandstalig en het Franstalig onderwijs. Het Brussels gewest kan hierin een aanmoedigende rol spelen. Als men wil dat iedereen drietalig is op 18 jaar dan zal dat in de scholen moeten gebeuren. Het gewest kan de motor zijn om een samenwerkingsakkoord tot stand te brengen. Concreet, de volgende Brusselse regering zou er voor moeten kunnen zorgen dat iedere school in Brussel een zusterschool krijgt van de andere taalrol”.

3 BRUSSEL, DAT ZIJN OOK DE DAGELIJKSE FILES VOOR DE PENDELAARS. WAT ZIJN DE OPLOSSINGEN OM DE MOBILITEIT VLOT TE TREKKEN?

Sven Gatz: “De MIVB in Brussel is een vrij goed werkende vervoersmaatschappij. Maar daar stopt het dan ook mee. Haar netwerk moet uitgebreid worden. Eindelijk zal een uitbreiding van de metro er komen. Cruciaal is verder de rol van de Belgische spoorwegen in de stad. Er liggen treinsporen, er zijn stations, laten we die ook optimaal gebruiken. We moeten ook ijveren voor één ticketstructuur voor de Brusselse metropolitane gemeenschap, want openbaar vervoer stopt niet aan

Lees verder op volgende pagina

Vervolg van pagina 5

de administratieve grenzen van het Brussels gewest. Autorijden zal niet goedkoper worden. Guy Vanhengel heeft ter zake voorstellen gedaan om de verkeersfiscaliteit te vergroenen”.

Cieltje Van Achter: “Vlaanderen werkt sterk via vervoersregio’s. Zo heeft de MIVB in de vervoersregio Vlaams-Brabant een zitje. Zo’n overleg zouden we ook in Brussel moeten institutionaliseren. Met één beleid van de NMBS, de MIVB, de Lijn, de Tec.... De Brusselse administratie wordt ook op het overleg in Vlaams-Brabant uitgenodigd. Het is jammer dat de aanwezige Brusselse ambtenaren geen mandaat krijgen om echt standpunten in te nemen”.

Pascal Smet: “De files in Brussel komen er door de pendelaars uit Vlaanderen en Wallonië die met hun auto elke ochtend de hoofdstad binnenrijden. Het probleem is dat ze alleen in die auto zitten. Als tien procent aan carpooling doet, verminderen de files met veertig procent. Als twintig procent aan carpooling doet, heb je geen files meer. Het mobiliteitsprobleem is een gewoonteprobleem. Maar dan bots je weer op de ingewikkelde structuur van ons land. Wallonië wil aparte rijstroken voor auto’s met drie passagiers, Vlaanderen is tegen. Of de invoering van de km-heffing. Vlaanderen is voor, maar Wallonië is tegen. Je hebt overstapparkings nodig. Het RER is op de lange baan geschoven. Ik geef toe dat de Brusselaar zelf zijn auto ook nog te veel voor kleine verplaatsingen gebruikt. Meer dan de helft van de verplaatsingen gebeuren in Brussel met de auto. Er is echter een bewustwording bij de Brusselaar aan het groeien. Daarom leggen we volop fietspaden aan. Deze legislatuur is het aantal fietsers in Brussel verdubbeld. De investeringen in de MIVB zijn spectaculair gestegen. Maar we zijn er nog niet”.

Sven Gatz: “Van de randparkings aan de stad komt er niet echt iets. Onze Vlaams-Brabantse vrienden lopen echter niet zo warm voor

Pascal Smet: “De files in Brussel komen er door de pendelaars uit Vlaanderen en Wallonië. Het probleem is dat ze alleen in die auto zitten.”

randparkings aan stations op hun grondgebied. Maar dat is echter wel dé oplossing”.

4 HOE KAN DE LUCHTKWALITEIT IN BRUSSEL WORDEN VERBETERD?

Cieltje Van Achter: “In Brussel wordt de lucht vervuild door de auto’s en de uitstoot via de woningen. Inzake de overstapparkings moet Brussel een grote inhaalbeweging maken. Verder hebben we de km-heffing nodig. Als Wallonië niet wil meedoen, moeten we eens kijken of Brussel en Vlaanderen niet alleen verder kunnen geraken. Voor de invoering van de verkeersfiscaliteit in Brussel gingen de socialisten op de rem staan omdat zij vrezen dat de minderbegoede dieselrijders getroffen worden. Renovatiepremies voor woningen zijn een uitkomst maar die zijn in Brussel zeer complex geregeld”.

5 HOE GAAT MEN IN BRUSSEL OM MET DE DIVERSITEIT EN DE TOENAME VAN DE MULTICULTURALITEIT? BRUSSEL ALS KOSMOPOLITISCHE STAD.

Sven Gatz: “De huidige Brusselse regering

heeft de LEZ, de Lage Emissie Zone, ingevoerd. En dat zonder de Groenen in de regering! Dit leidde bij dieselrijders nogal tot wat tandengeknars, maar je kan geen eieren bakken zonder de schaal te breken. Ik ben wel uitzonderlijk blij dat er na jaren getrek en gesleur eindelijk een inburgeringsbeleid is. Een inburgeringsbeleid is de middenweg naar integratie. Brussel is de tweede kosmopolitische stad ter wereld. Sommigen vinden dat heel vervelend. Anderen zijn er fier over. We hebben de meertaligheid al te lang gezien als een economische noodzaak en te veel gefocust op de taalstrijd tussen Nederlands en Frans. We moeten van meertaligheid echt een troef maken en de weg op naar een echt Brussels burgerschap. Het Brussels gewest kan hierin een soort aansturende factor zijn die de regierol waarneemt. We zouden een soort van fierheid moeten kweken om de meest meertalige stad van de wereld te worden. Dan kan je iets bouwen waar iedereen zich in thuis voelt”.

Cieltje Van Achter: “Het ging allemaal heel traag. Ik heb veel campagne gevoerd in Schaarbeek en Sint-Joost-ten-Node. Het viel mij op hoeveel mensen ik niet kon aanspreken omdat ze noch Nederlands, Frans, noch Engels konden. Dat is nefast. Meertaligheid is mooi, maar de Brusselaars moeten die drie talen dan ook leren. Ook inzake de werkgelegenheid is er op dat vlak nog veel werk. Hetzelfde geldt voor ouders op school. Ook daar kom je ouders tegen waar men niet kan mee praten”.

Pascal Smet: “Het verhaal is genuanceerder. Je mag niet iedereen over één kam scheren. Het gaat ook vaak over armoede. De overheid heeft de plicht om voor die mensen kansen te scheppen. En dan komen we terug bij het onderwijs. We moeten als Brusselaars naar een gemeenschappelijke taal zoeken. We zijn heel verschillend, maar we hebben één ding gemeen: onze toekomst. En die toekomst zouden we nog sterker kunnen maken door een gemeenschappelijke taal”. – B.C. •

Dat de democratie geen eenvoudige zaak is om degelijk te doen functioneren, is voldoende bekend. Zelfs Churchill wist het reeds: “Van alle mogelijke staatsvormen is de democratie de minst slechte...”. Recent is dit nog maar eens duidelijk gebleken.

Voor eigen deur vegen

door Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

De protesten van de “gele hesjes”, gestart in Frankrijk, waren in eerste instantie gericht tegen de veel te hoge brandstofprijzen. In ons land willen de scholieren de politici tot meer dadendrang aanzetten in het klimaatdossier.

Wie betaalt dat?

In beide gevallen is de basisbepaaldheid te begrijpen en zelfs meer dan lovenswaardig. Maar, wie “A” zegt, moet ook “B” durven zeggen. Poneren dat er een probleem is, en dat “de politiek” er iets moet aan doen, is prima, maar de vraag blijft: wat doen én... wie zal dat betalen? Dan wordt het verhaal plots heel wat minder duidelijk.

Net zoals burgers een heel complexe, en vooral tegenstrijdige, relatie hebben met het “bedrijfsleven”, hebben wij ook een minstens even complexe relatie met de “overheid”. Als werknemer vragen wij van de bedrijven een zo hoog mogelijk (netto) inkomen. Als consument vragen wij de beste kwaliteit tegen zo laag mogelijke prijzen. Als belegger/spaarder vragen wij een zo hoog mogelijk rendement en dividend, en als “burger” vragen (eisen!) wij dat de bedrijven netjes, proper, mens- en milieuvriendelijk werken. Als “consument” willen wij topkwaliteitsonderwijs, gezondheidszorg, vlot verkeer en openbaar vervoer, veiligheid, deftige infrastructuur, een effici-

ent en rechtvaardig gerechtelijk apparaat, maar als belastingbetaler willen wij (uiteraard...) zo weinig mogelijk belastingen betalen. Met andere woorden, elke dag weer draagt ieder van ons diverse (helaas soms tegenstrijdige) “petjes”.

Compromis

Dus vooraleer wij met een beschuldigende vinger naar “die andere” wijzen omdat hij/zij tekort zou schieten in zijn/haar opdracht, zouden we best eerst eens goed in de spiegel moeten kijken en ons durven afvragen: “Ben ik met al mijn vragen en eisen wel coherent? Is alles wat ik vraag wel te combineren? Moet ik niet eerst zelf beginnen met een “compromis” met mezelf te sluiten, en te zien wat ik echt prioritair en belangrijk vind, en op welke punt(en) ik bereid ben “toegevingen” te doen? Door vandaag, telkens met slechts één petje op, te gaan betogen voor één (gerechtvaardigde) eis, zonder aan te geven hoe (bijvoorbeeld) alles zal gefinancierd worden, getuigt van niet veel intellectuele eerlijkheid. Dit is uiteraard niet altijd gemakkelijk. Maar precies hier zouden politici een opvoedende en verhelderende rol kunnen spelen, onder meer door duidelijker aan te geven hoe het volledige plaatje er in werkelijkheid uitziet. Jammer genoeg, onder meer onder druk van de “opinie-riool” op sociale media, verkiezen de meesten liever nog verder te polariseren en halve waarheden of hele leugens te verkondigen. Dat in zo’n omgeving het politieke proces, dat per definitie gebaseerd is op het

principe van het vinden van een “redelijk” compromis, volledig stilvalt, hoeft dan ook niet te verwonderen.

Vandaar dat we terug naar de bron zullen moeten gaan, of om het met de woorden van Kennedy te zeggen: “Don’t ask what your country can do for you, but see what you can do for your country”. Toegepast op vandaag: veel van de (terecht) aangeklaagde milieuproblemen kunnen wij zelf aanpakken en oplossen. Waarom blijven wij plastic verpakkingen gebruiken? Waarom gebruiken we, zelfs voor de kleinste verplaatsing, steeds de wagen? Als er een project is voor groene energie, bijvoorbeeld de bouw van een windmolenpark, waarom roepen wij dan “not in my backyard”?

Realistisch

Kortom, zolang wij niet consequent en coherent met onszelf zijn (hebben we teveel “petjes”?), kunnen wij moeilijk verwachten dat politici beter de keuzes zullen maken die wij in eerste instantie zelf moeten maken? Zou dit thema aangekaart zijn in de nieuwe eindtermen voor het onderwijs? Dat de scholieren een groot en existentieel probleem bovenaan de agenda van de politici willen zetten? 200% mee eens. Maar het probleem aankaarten is niet voldoende, er moeten ook realistische oplossingen (met hun financiering) worden aangereikt. Of zoals de volkswijsheid ons leert: “Als iedereen voor zijn deur veegt, zal de hele straat proper zijn”. Niet gemakkelijk? •

FINLAND

MOEDIG NAAR VERKIEZINGEN

door Lukas De Vos

De vooruitzichten zijn niet bemoedigend voor Sipilä, een businessman die aan de macht kwam toen hij beloofde het land te zullen leiden als een bedrijf. Hij is niet de eerste die zich misrekent in de politieke zeden. In een peiling door Alma Media enkele dagen voor zijn ontslag groeide de belangrijkste oppositiepartij, de sociaaldemocratische SSP, tot 21,3% van de kiesintenties. Kokoomus (aangesloten bij de EVP) en Keski (de Centruumpartij), de twee grootste regeringspartijen, zakken naar 18,1% en 14,1%. De derde partner, de radicaal rechtse Blauwe Toekomst (Sininen Tulevaisuus) zit op 2,3%. S.T. is de afscheuring van de uiterst rechtse Finse Partij, beter bekend als De Ware Finnen. De breuk kwam er na de verkiezing van Jussi Halla-aho, die onverbiddelijk alle immigratie wil weren, uit de eurozone stappen, en terugwil naar nationale beslissingsmacht. Het huidige Europees parlementslid zit in de ECR, de conservatieve fractie waar ook N-VA deel van uitmaakt.

Vlucht vooruit

Maar wat is er misgelopen voor Sipilä ? Hij koos voor de vlucht vooruit omdat zijn mees-terplan waarmee zijn regering stond of stierf, de hervorming van de sociale zekerheid en de gezondheidszorg, in duigen viel. Hij had er zijn lot aan verbonden, en heeft nu nog enkele weken om de schade te beperken. Hij hoopt op een herverkiezing, maar een andere, meer sociaal gerichte coalitie, ligt eerder in de lijn der verwachtingen.

“Beware the Ides of March”. Het valt te hopen dat de Finse regering Shakespeare grondig gelezen heeft. De nacht van de volle maan betekent onheil, zoals Julius Caesar in 44 voor Christus mocht ondervinden. De centrumrechtse regering van Juha Sipilä heeft niet op die fatidieke datum gewacht en een week eerder ontslag genomen, op 8 maart. Op vraag van president Sauli Niinistö (tot zijn aantreden als staatshoofd in 2012 voorzitter van de Nationale Coalitiepartij Kokoomus) handelt hij de lopende zaken af tot er een nieuwe regering is. Dat kan snel gaan, want op 14 april (één dag na de Iden van April) houdt Finland nieuwe verkiezingen voor het éénkamerparlement, de Eduskunta of Rijksdag.

De Finse president Sauli Niinistö.

Populisme

Finland kampt in de wereldwijde crisis lang met een recessie, een werkloosheid tot 8 % (een lachertje destijds in vergelijking met Griekenland; Ierland of Spanje), en een opstoot van nationalistisch populisme. De Ware Finnen raakten aan 20% en wogen zwaar op het migratiebeleid. Dat beterde niet door het afsluiten van de inwijkelingsroutes door Midden-Europa. Er ontstond een noordelijke route langs Rusland, vaak met als einddoel Zweden. Met een aandeel van geen zes migranten per duizend inwoners in 2018, is dat nochtans geen enorme bedreiging. Ik herinner me dat ik in 1999 de minister van Binnenlandse zaken sprak in Helsinki. Hij

klaagde over de grote toestroom Somaliërs. Ik heb de hele week in de hoofdstad welgeteld twee zwarten gezien.

Maar de stijgende misdaadcijfers vandaag zorgen voor wreveld en argwaan bij de landelijke Finnen, waar eerbied voor het gezag (niemand rijdt er bijv. harder dan 90 km per uur; het valt ook niet aan te raden met die elanden die onverhoeds de weg kruisen) en een strakke onderlinge samenhang, ingegeven door hun luthers gemeenschapsgevoel (80% van de Finnen zijn luthers, 18 % atheïstisch) nationale burgerdeugden vormen. Die niet-stedelingen stemmen gewoontegetroov op Kokoomus. Die partij was agrarisch, monarchistisch, anticommunistisch, en vandaag conservatief-liberaal. Ze hamert op individuele vrijheid, decentralisering van de macht, steun voor boeren en gezinnen, en gelijkheid. Ook het klimaat is een van haar stokpaardjes. Haar dalende aanhang is allicht te wijten aan te grote inschikkelijkheid tegenover Sipilä, die de vrije markt belangrijker vindt dan het onafhankelijkheidsgevoel.

Mislukte integratie

Dat er nu geregeld opstootjes en wetsovertredingen gebeuren door inwijkelingen wordt

aangezien als een mislukte poging tot integratie. Vorige maand vielen alleen al in Oulu liefst 29 verkrachtingen van minderjarigen te betreuren. Alle daders waren van buitenlandse komaf. In januari deed zich een reeks van misbruik voor in Roihuvuori, drie verdachten zijn opgepakt. Vreemdelingen. In de ogen van de meeste Finnen heeft Sipilä te traag gereageerd. Hij mag dan met succes de financiën gezonder hebben gemaakt, besparingsmaatregelen doen slikken, de werkloosheid terugdringen en opnieuw groei te scheppen, 'Finland Today' liet een gewone vrouw de onvrede samenvatten: "Ze fluiten de meisjes na, ze gooien sleutels vanop het balkon naar beneden, er lopen er hier veel rond die hier niet echt wonen".

De maatregelen die de regeringscoalitie nam waren 'too little too late'. Pas in februari dit jaar kondigde de minister van Binnenlandse zaken een verstrenging van de wetgeving aan. Er wordt voortaan nauwer toegekeken op het strafblad van inwijkelingen voor ze een verblijfsvergunning krijgen. De controles verhogen op wie uitgeprocedeerd is. Internationale bescherming valt weg bij zware delicten. De internetpolitie krijgt meer armslag, de straffen verzwaren, het scholentoezicht verhoogt. Het zal niet Finland zijn dat de beslissing van de Europese Raad en het Europees Parlement zal tegenwerken die half maart goedgekeurd is: meer en snellere uitwisseling van persoonsgegevens en misdadig gedrag van niet-Europese burgers. Dat moet het ECRIS-systeem (informatie over criminele overtreddingen) versterken.

Sipilä heeft zich, als IT-miljonair, te nadrukkelijk op zijn economisch en financieel welslagen georiënteerd. Finland stond met

Voormalig Fins premier Juha Sipilä.

Duitsland en Nederland aan de harde kant in de Europese crisis en hamerde op begrotingsdiscipline en zelfredzaamheid. Maar door ook de eigen bevolking niet te ontzien is de slinger te ver doorgeslagen. De Finse samenleving is geen bedrijf, ze steunt – uit noodzaak, gezien de barre weersomstandigheden en het weinig opbeurende verleden onder Zweeds of Russisch gezag – op een groot zelfbewustzijn én "afhankelijkheid van een coöperatieve maatschappij", zoals Jon Henrey schreef in The Guardian. Regels gelden. Ook in de politiek. Sisu en Talkoo smeden het gedrag aaneen, hardnekkigheid zoals bleek in de winteroorlog van 1940, en samenwerking. Burgerzin wordt geschraagd door transparantie. En dat komt dan weer omdat de Finse maatschappij nooit hiërarchische, alleen bezettingsongelijkheid heeft gekend. De voormalige, bijzonder populaire presidente Tarja Halonen zei het gebald: "Je kijkt niet op naar iemand, je kijkt niet neer op iemand. Je staat op gelijke hoogte".

Sipilä lijkt zich vergaloppeerd te hebben. Trimmen op gezondheidszorg en oude dag is not done. Privébedrijven moeten geen winst maken op zorginstellingen en rusthuizen. De

Helsinki Times is diep verontwaardigd dat de overheid toezicht op misbruiken in de ouderenopvang door minder inspecteurs laat gebeuren dan op dierenwelzijn. Ook al kosten de uitgaven voor de welvaartsstaat 31% van het BBP, je raakt niet aan die verworvenheden. Daarom ligt de SSP nu in polepositie voor de verkiezingen. Bij winst in april zullen de scherpste kantjes van Sipilä's besparingsbesluiten zeker afgevijld worden. Politico oordeelt terecht dat er dan meer aandacht zal gaan naar inkomensgelijkschakeling, en hogere welvaartsuitgaven.

Democratie

Het zijn niet de enige angels voor Kesk. De economische vooruitzichten zijn somber, de klimaatdoelinden ver weg. S-Bank ziet een groeivertraging van 2,2% in 2018 naar 1,6% dit jaar en 1,4% in 2020. Investerings en uitvoer kwakkelen, ook al pompt Finland volle 4% van het BBP in research, hightech en vernieuwing. De verbruikers in de buitenregio's zijn minder scheutig op aankopen, de spaargraad stijgt. En of het nu zo'n briljant idee was om nog snelsnel, voor het eerst sinds 1979, een vergunning uit te reiken voor een derde kernreactor in het westelijke Eurajoki, doet de wenkbrauwen fronsen. De afhankelijkheid van kernenergie gaat een sprong maken van 27 naar 40%. Alleen de grote magnaten worden daar rijker van, TVO (Teollisuuden Voima Olkiluoto) in de eerste plaats. Pensioen en gezondheid blijven voorgaan op rijkdom en winst. Mede daarom staat Finland steevast aan de kop als een uitermate stabiel, erg veilig, minst corrupt, hoogst rechtvaardig en bijzonder vrij land. Kritiek ondermijnt het vertrouwen niet. Dat is democratie. •

WILLY DEHONDT & DE DRIE BRUSSELSE FONDSEN

Recent werd de inventarisatie afgewerkt van het archief van Willy Dehondt, steeds een trouwe bezoeker van de LVV-activiteiten. Deze in 1933 in Oostende geboren ambtenaar en leraar Nederlands kwam in 1955 in Brussel terecht en werd er één van de spilfiguren van het (al dan niet liberale of vrijzinnige) Vlaams-Brusselse verenigingsleven.

*Sébastien Baudart
Liberas/Liberaal Archief*

ARCHIEF WILLY DEHONDT

Het archief van Willy Dehondt heeft een omvang van 5,38 meter en omvat de periode 1961-2011. Het bevat stukken betreffende onder andere het Willemsfonds (Willemsfonds Schaarbeek, Willemsfonds agglomeratie Brussel - Willemsfonds Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Willemsfonds Provinciaal Verbond Brabant, Willemsfonds Algemeen Bestuur), het Guldensporenkomitee, de Agglomeratieraad voor het plaatselijk sociaal-kultureel werk Brussel (APSKW), het Brussels tehuis, PVV Brussel, culturele raden (Schaarbeek, Anderlecht, Laken, Sint-Joosten-Node), Marnixring Pajottenland, Vlamingen in de Wereld, Het Vrije Woord & Lichtpunt, de Raad voor Inspectie en Begeleiding niet-confessionele Zedenleer (RIBZ) en de Unie Vrijzinnige Verenigingen.

ARCHIEF DE DRIE BRUSSELSE FONDSEN

Tussen de stukken die Willy Dehondt aan Liberass/Liberaal Archief overdroeg, bevond zich ook een klein archief van de drie Brusselse fondsen (0,11 meter / 1967-1984), een samenwerkingsverband tussen het Brusselse Willemsfonds, Davidsfonds en Vermeylenfonds. Vanaf het begin van de jaren 1960 werden vanuit deze verenigingen regelmatig pogingen ondernomen om samen te werken.

Ze kwamen namelijk tot de vaststelling dat, hoewel ze hetzelfde doel nastreefden, “de verheffing van onze Vlaamse mens te Brussel”, ze naast elkaar werkten en elkaar “zonder het eigenlijk te willen” beconcurrerden. Tijdens een gesprek in de KVS tussen Robert Foncke (erevoorzitter van Willemsfonds Brussel) en Robert Van der Bracht (voorzitter van de gewestbond van het Davidsfonds Brussel) in januari 1968 werden de plannen concreet. Op 4 april 1968 kwamen afgevaardigden van de drie fondsen samen in het Vlaamse trefcentrum De Graaf van Egmont (Van Praetstraat, bij de Beurs) om de samenwerking vorm te geven. Deze afgevaardigden waren onder andere J.B. Hereng, Yvette Bützler, Emiel Looekx, Karel De Pauw en mevrouw Van Straelen voor het Willemsfonds, Jan Donvil, de heer Schurmans, Roland Laridon en prof. Aloïs Gerlo voor het Vermeylenfonds en de heren Robert Van der Bracht en Van de Pontselen voor het Davidsfonds.

EERSTE ACTIVITEIT

Een eerste gezamenlijke activiteit kwam er op 29 oktober 1968, met een optreden van een Tsjechoslovaakse volksdansgroep in de KVS. De volgende jaren wisselden onder andere in de KVS en het Paleis voor Schone Kunsten literaire avonden, klassieke concerten, “troubadoursavonden” en filmpremières elkaar af, al dan niet in samenwerking met de BRT.

Willy Dehondt.

DOELSTELLINGEN

Het archief toont duidelijk de strategie en het discours van het samenwerkingsverband, dat via het organiseren van prestigieuze culturele evenementen “op hoog niveau bestemd voor een groot Vlaams publiek te Brussel” haar verschillende doelen probeerde te bereiken: “de Vlamingen bewust te maken van de Brusselse toestanden” - zoals de Franstalige dominantie en de daaraan gekoppelde misbruiken -, “hen nader bij elkaar te brengen”, gecombineerd met het streven naar het afdwingen van “eerbied bij de Franstaligen uit onze hoofdstad”, en de ambitie om van de deelnemers “verfijnde mensen” te maken om ervoor te zorgen dat “de tijd van de beleefde boerenmanieren [...] voor de mensen uit Brussel tot de geschiedenis [gaat] behoren”. •

Alle bijkomend archiefmateriaal of informatie over de werking van De Drie Brusselse Fondsen is uiteraard meer dan welkom via info@liberas.eu

Luc Deflo

POSTUUM NOG VIER THRILLERS

Luc Deflo, goed voor 35 boeken, naast toneelstukken en filmscenario's, is eind 2018 op 60-jarige leeftijd overleden aan de gevolgen van pancreaskanker maar wij zullen nog kunnen genieten van vier psychologische thrillers die uitgeverij Van Halewijk postuum gaat uitbrengen.

door John Rijpens

Deflo debuteerde in 1999 met *Naakte zielen*, een psychologische thriller rond het speurdersduo Deleu en Bosmans, meteen goed voor een nominatie van de Hercules Poirotprijs, die hij zou winnen in 2008 met *Pitbull*. Zijn eerste boeken hadden steevast zijn thuisstad Mechelen als decor. Pitbull is een seriemoordenaar die zijn vrouwelijke slachtoffers letterlijk verscheurt. Hij handelt uit haat tegen zijn slappe moeder, die zich door haar alcoholische echtgenoot liet mishandelen. Verminking is zijn signatuur. Slim is hij wel, commissaris Deleu en zijn geliefde hebben er een kluit aan om hem te vangen. Met verve geschreven, al zijn de personages wat voorspelbaar.

Mitrailleurstijl

In *Schimmen* ontmoet Deleu zijn voormalig liefde Ingrid, die hem destijds zo wreed aan de kant heeft gezet, en nu haar afscheidsbrief terug wil. In zijn inmiddels bekende mitrailleurstijl beschrijft Deflo het tot leven wekken van schimmen uit het verleden.

In *Jaloezie* wordt in een rustige buurt een 34-jarige vrouw met 34 messteken om het leven gebracht. Kort daarop volgt een tweede steekmoord, met 17 messteken. Inspecteur Deleu zorgt er wel voor dat de onwelriekende waarheid aan de oppervlakte komt.

De affaire Dutroux is niets bij *Ademloos* met pedofielen die doorgedrongen zijn tot in de hoogste regionen van de rechterlijke macht en de staatsveiligheid.

Vrij overtuigend is ook *Spoorloos* met talrijke plotwendingen en zijsporen: een klein meisje wordt ontvoerd in een Mechelse bioscoop. Een bij de zaak betrokken Marokkaans crimineel blijkt de speelbal te zijn van de echte dader.

De vermeende moordenaars van een Colombiaanse sloerie zijn in *Hoeren* niet de echte in een mooie plot met goede sfeerschetsen van verschillende onderwerelden.

Copycat is een moorddadig psychodrama dat zich ontrolt tot een superieure ontknoping.

In *Onschuldig* is Deleu als minnaar hoofdverdachte in diverse zedenzaken.

Staccatoproza

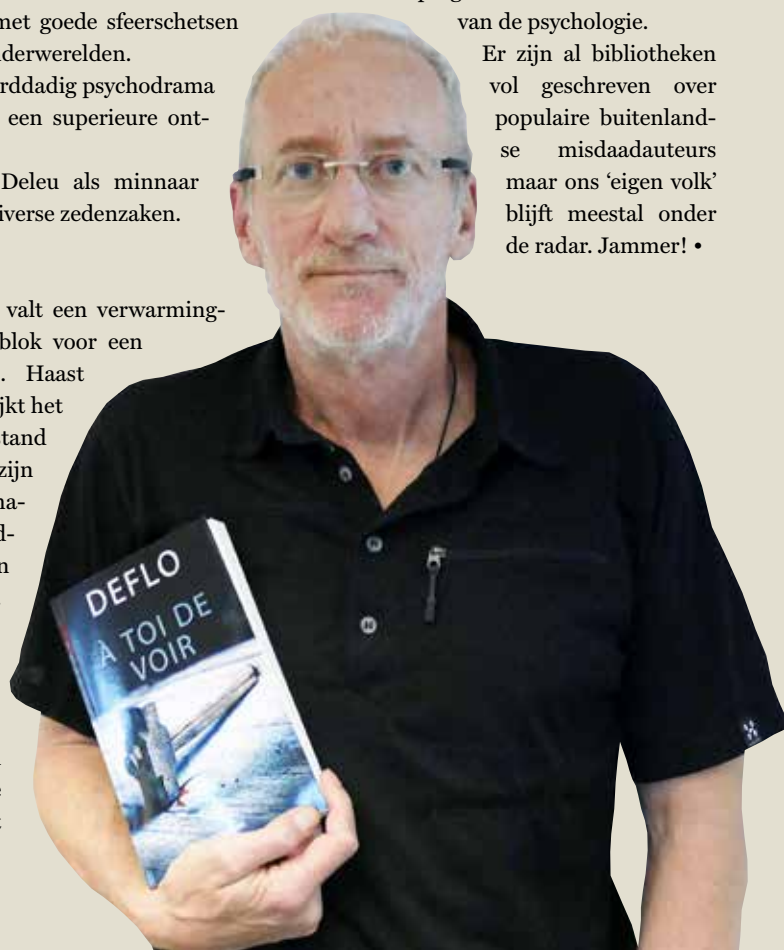
In *Giftige vlinders* valt een verwarmingstechnicus als een blok voor een oosterse prostituee. Haast een half boek lang lijkt het erop dat Deflo afstand heeft genomen van zijn gebruikelijke thematiek waarin bloedorstige psychopaten nooit ver weg zijn. Het staccatoproza van Deflo komt hier uitstekend tot zijn recht.

Angst gaat over een brave bankbediende die ervan droomt

dat zijn computersysteem hem eeuwige roem zal brengen.

Hij raakt hopeloos verstrikt in een web van list, bedrog en hoeren. Wie, zoals in de meeste misdaadromans van Luc Deflo, houdt van spanning en tempo, komt goed aan zijn trekken. Het is wel zeer de vraag of de ontknoping voldoet aan de wetten van de psychologie.

Er zijn al bibliotheken vol geschreven over populaire buitenlandse misdaadauteurs maar ons 'eigen volk' blijft meestal onder de radar. Jammer! •

ELECTORALE POKER MET EN ROND VIKTOR ORBAN

Moet de Europese Volkspartij, de grootste fractie in het Europees Parlement, zich ontdoen van Viktor Orban, de premier van Hongarije, nadat die in de beste Goebbels-stijl een overheids campagne lanceerde tegen EVP-boegbeeld Jean-Claude Juncker? De vraag zal ons vermoedelijk nog weken bezighouden, want de principiële kwestie is nauw verbonden met cruciale electorale berekeningen in de aanloop naar de Europese instabiliteit van na 26 mei.

door Rolf Falter

Sinds hij vorig jaar in het Europees Parlement in Straatsburg weggestemd werd waar hij bijstond, en ook door een deel van de EVP, is Viktor Orban, al negen jaar premier van Hongarije en grote baas van Fidesz, de Hongaarse tak van de EVP, steeds verder de confrontatie aangegaan met het Parlement en met zijn eigen partij.

Hij omarmde eerder Matteo Salvini en pakte nu uit met een door de Hongaarse overheid gefinancierde campagne, waarin hij suggereerde dat Jean-Claude Juncker, de voorzitter van de Europese Commissie, een handpop is van George Soros, de Hongaarse miljardair van joodse afkomst, ooit Orban's promotor, nu diens bête noir. Los van het feit dat in beschaafde democratieën campagnes tegen vermeende tegenstanders nooit vanuit de overheid gefinancierd kunnen worden, valt de rauwe, aan Goebbels' herinnerende manipulatie van foto's op de affiches van de campagne op. De eersten die dat op het bord legden van Manfred Weber, de Spitzenkandidaat van de EVP bij deze verkiezingen, waren uiteraard de liberalen van ALDE, met Guy Verhofstadt op kop. Verhofstadt was al herhaaldelijk zelf kop van

jut van Orban, ook in door de Hongaarse overheid gefinancierde campagnes. Bovendien lijkt het erop dat de liberalen hopen de EVP te verzwakken door op haar interne contradicties te hameren.

NATIONALISME

Het is natuurlijk waar dat de christendemocraten steeds weer gearzeld hebben om Orban terecht te wijzen. De man is inderdaad (nog) geen dictator, zet geen tegenstanders gevangen, maar heeft wel een ongezond mediamonopolie uitgebouwd dat zijn opponenten constant onder druk zet. Daarbij speelt hij in op een conservatief en scherp Hongaars nationalisme, dat zijn hoogtepunt kende onder het autoritair bewind van de gewezen Oostenrijks-Hongaarse admiraal Hörthy in de jaren dertig van vorige eeuw.

Daar heeft hij nu ook, via de campagne tegen Soros, het antisemitisme van overgenomen, ook ingeworteld in een aloude traditie in zijn land. Orban surft verder op de inherente angst van zeker het Hongaarse platteland voor migranten, en op de in heel het gewezen oostblok opgeld makende reactie tegen de 'West-Europese politieke correctheid' inzake homo- of vrouwenrechten.

Zeggen dat een aantal partijen in de EVP zich daar allemaal ook in konden terugvinden zou overdreven zijn, maar het was alleszins tot op heden te weinig om Orban aan de deur te zetten.

WANNEER?

Zoals Herman Van Rompuy, zelf een gewezen EVP-boegbeeld, in 'De afspraak' opmerkte is het niet langer de vraag of Orban de EVP uitgezet wordt, maar wanneer: voor of na de verkiezingen? Dat laatste is dan weer de inzet van louter electorale berekeningen, bij zowel de EVP als Orban.

Met de eerste projectie van de zetelverdeling na 26 mei nog in het achterhoofd – hoe artificieel die ook is – is de rekenkunde snel duidelijk: zonder Orbans Fidesz, dat 13 zetels zou behalen, zakt de EVP naar 170 zetels en zijn er zeker vier partijen nodig om aan een meerderheid te geraken. Rechts van de EVP komen dan 166 parlementsleden te zetelen, de 10 onafhankelijken ('niet-ingeschrevenen') niet meegerekend.

Reden genoeg dus voor de EVP om, met de neusknijper op, de kat nog even uit de boom te kijken, totdat de uitslag bekend is. Het liberale gebeuk levert in een verkiezing die toch hoofdzakelijk nationaal gevoerd wordt, binnen elke lidstaat, waarschijnlijk weinig schade op, zo luidt dan de inschatting.

Maar het omgekeerde is ook waar: ook Orban heeft er belang bij te zien naar waar hij na 26 mei zijn huik naar de wind kan hangen. Zolang hij niet buitengezet wordt is zijn kans om een sleutelfiguur te zijn na 26 mei enorm. En zelfs als hij buitengezet wordt, is de kans dat hij dat wordt nog altijd groot. Hoe ranzig ook: tel Viktor Orban zeker niet uit. •